Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: 'Svoboda', 81-83 Grand St., Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740

РІК LXII. Ч. 31. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 16-го ЛЮТОГО 1955. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ—FIVE CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, FEBRUARY 16, 1955. No. 31. VOL. LXII.

ГУБЕРНАТОРИ РОБЛЯТЬ ЗАХОДИ ДЛЯ ВІДРОЧЕННЯ НОМІНАЦІЙНИХ КОНВЕНЦІЙ

ОБИДВІ ПАРТІЇ ХОТІЛИ Б СКОРОТИТИ ЧАС ВИБОРЧОЇ КАМПАНІЇ

Вашингтон. — Губернатори стейтів Массачусетс і Коннектикат стараються змінити стейтовий закон в тому дусі, щоб можна було відбувати номінаційні конвенції обох партій в пізнішому часі, а не в липні, як це було досі. Обидві партії погоджуються на цей проєкт, бо тоді коротша була б виборча кампанія. Також і обидва губернатори, республіканський Хрістіян В. Чертер із Массачусетс і демократичний Абрагам А. Рібікофф із Конектикат підтримують цю справу і запевняють, що їхні стейтові легіслятури змінять закони в тому напрямі, що можна буде відбувати крайові номінаційні конвенції в пізнішому часі. Закон в Массачусетс вимагає, щоб стейтова виборча комісія знала прізвища кандидатів на президента 14 тижнів перед виборами, а в стейті Конектикат останній реченець повідомлення про прізвище кандидатів на президента і віцепрезидента — кінчається 15 серпня. Демократи вже повідомили, що їхня номінаційна Конвенція відбудеться 23 липня в Шикаго. Але одночасно додають, що якщо будуть змінені стейтові закони, то вони пересунуть дату Конвенції на 13 серпня. Також і президент Айзенгавер висловився за пізнішим реченцем номінаційної конвенції, щоб скоротити виборчу кампанію, але на конференції з республіканськими провідниками ще не вирішили, коли б ця конвенція мала б початися. Голова Республіканського Крайового Комітету Лінард В. Голл заявив, що його партія припускає, що президент Айзенгавер буде знову кандидувати, але про це не говорили на конференції з президентом. Вже три міста дбають про те, щоб в них відбувались номінаційні конвенції в 1956 році: Филаделфія, Шикаго і Сан Франсіско. Всі вони дають полегші партійним проводам, щоб тільки стягнути до себе десятки тисяч осіб під час конвенції. Республіканці мають вирішити дату * місце конвенції 17 лютого на зборах Крайового Комітету, на яких президент Айзенгавер має виголосити промову. Республіканці вже тепер твердять, що вони виберуть на кандидата на президента — Айзенгавера, а їхня виборча платформа — це теперішня програма уряду Айзенгавера. На вибір місця конвенції впливає і те, чи з даного міста можна б було надавати конвенцію на телевізії.

Мічелл закликає стейти поліпшити робітничі закони

Шикаго, Ілл. — Секретар праці Джеймс П. Мічелл промовляв на зборах 2,000 делегатів Товариства Американських Директорів і закликав стейтові легіслятури до поліпшення стейтових робітничих законів в справі мінімальної платні за годину праці, компенсації і виплати допомоги під час безробіття. Мічелл остерігав, що як стейтові легіслятури не ухвалять цих полегш для робітництва, то федеральний уряд „мусітиме поширювати свій засяг діяння і контролю", проти чого стейти й місцеві самоуправи протестують. Секретар праці казав, що закон про мінімальну платню за годину праці діє в міжстейтовій торгівлі, але й досі багато стейтів не охоронюють своє робітництво перед підприємцями. В ділянці рекомпенсати коло 12 мільйонів робітників нехоронені стейтовими законами. Мічелл казав, що треба б збільшити допомогу під час безробіття та продовжити її виплату на довше число тижнів.

Лікарі проти Айзенгаверового пляну забезпечення здоров'я

Шикаго. — Американське Медичне Товариство вважає, що президентів плян забезпечення охорони здоров'я не „осягне своєї цілі". Представник цього товариства заявляє, що його члени погоджуються в тому, щоб поширити й поліпшити добровільні приватні організації забезпечення здоров'я. Президент Айзенгавер запропонував, щоб уряд своїм фондом зареасекурував приватні забезпеченеві аґенції від можливих втрат, які могли б виникнути під час пошесних недуг. Управа Лікарського Товариства ґратулює президентові за те, що він на першому місці ставить ролю стейтів і самоуправи при забезпеченні охорони здоров'я, і що хоче заохотити приватні зусилля до праці в цьому напрямку. Американське Медичне Товариство заявляє, що його ціллю є праця для здоров'я всієї нації. Коли воно бачить якісь вади в цій ділянці, то старається їх направити і співпрацювати з тими, які також дбають за добро загалу.

В АМЕРИЦІ

● **Президент Айзенгавер** ще в четвер 10 лютого прибув на полювання до мастку секретаря скарбу Гомфрі в стейті Джорджія. В четвер ввечері президентові вдалося застрелити дві перепелички, а в п'ятницю падав дощ, і ловець з Білого Дому не бачив ані одної перепелиці. Внаслідок перестуди Айзенгавер суботу пересидів в хаті, а в неділю прилетів до Вашингтону, де, хоч і невилікуваний з перестуди, почав в понеділок важливу нараду з республіканськими провідниками.

● **Десятикімнатний дім** президента Абрагама Лінколна в Спрінгфілді, Ілл., який він купив у 1844 р., відновлено, і вперше від 1887 р. допущено до цього поверху публіку. Кожного року 400,000 відвідувачів приходять побачити місце, де жив і працював славний президент.

● **Голова торговельно-робітничої** спілки, яка є членом АФП, Мартин Т. Лейсі, промовляючи на зборах цієї спілки, заявив, що робітництво не може багато надіятися від теперішнього Конґресу, хоч він демократичний. Робітництво оцінює своїх приятелів на основі не їх слів, а їх діл. Щоб робітництво могло осягнути свої цілі, мусить наперед об'єднатися.

● **Секретарка здоров'я,** виховання і добродійности пані Овета К. Гоббі, промовляючи в Пенсилвенійському університеті, заявила, що коли на землі запанує мир, то зникнуть пошесті, непоінформованість і убозтво. Пані Гоббі дістала почесний докторат прав.

● **ЗДА вислали** до різних країн світу 770 науковців, які працюють в технічній допомозі недорозвиненим країнам.

● **В Маямі на Флориді** республіканці відзначили 146 народини Абрагама Лінколна, який звільнив негрів з невільництва. Власник готелю, де відбувалось відзначення роковин, демократ Едвард Н. Клотон, зажадав, щоб 25 кольорових людей залишили готель. Проти цього запротестував республіканець Веслі Е. Гаррісон, який заявив, що „Лінколн обернувся б в гробі, якби побачив, що тут тепер діється". Гаррісон із 150 білими залишив залю, де відбувався обід.

УКРАЇНА ВЕДЕ „ТИХУ ВІЙНУ БЕЗ ПОЩАДИ"

„Подробиці завзятого конфлікту — хоч про нього майже не повідомляється — поміж Кремлем і свободолюбними групами всередині України, цього „хлібного шпихліра" Совєтської Росії, доходять до вух американських стратеґів" — пише референт військових і летунських справ на сторінках „Ню Йорк Геральд Трибюн", А. Е. Тальберт, у своїй статті п. з. „Мовчазна війна на Україні вкорочує червоний харчовий визиск", з 13-го ц. м. Названий автор, який вже виступав на сторінках цього часопису, підкреслюючи свої симпатії до українських визвольних змагань і їхнє значення для американської політики й стратеґії, — звертає увагу в своїй останній непересічній статті на те, що совєтські трудноші в сільському господарстві стоять напевне у зв'язку із протисовєтськими настроями на Україні. Автор пригадує, що боротьба України проти Московщини ведеться від 1654 року, відколи Москва почала використовувати Переяславський договір для її уярмлення, що довело до нещасного бою під Полтавою. У 1918 році Україна знову пробувала стати самостійною, як демократична республіка, але не зуміла вдержатись в боротьбі на кілька фронтів. Автор згадує при цьому недавню Академію яка відбулась в Колумбійському університеті на честь Михайла Грушевського, який помер в 1934 році в Совєтах, сліпий і осамітнений. Боротьба з українським селом дійшла до найвищого ступня під час насильної колективізації і проявилась в катастрофі голоду, коли вимерло кілька мільйонів українців. Хрущов признав недавно, що в Совєтському Союзі є тепер менше тяглової худоби як було її в 1928-му році, дармащо населення зросло більше, як на 60 мільйонів душ. Він вказав також на особливо низький контингент муки й зерна з України. Москва, з одного боку, старається бучними святкуваннями 300-ліття Переяславського договору підкреслювати повну єдність України й Московщини, а з другого не може промовчати фактів збройної боротьби з українським підпіллям. Автор згадує про розстріл Василя Охримовича й про смерть Тараса Чупринки-Шухевича, при чому твердить, що американські військові чинники мають текст наказу з 15 травня 1945 р., підписаного Чупринкою, про конечність такої самої боротьби з червоними наїзниками, як велось її з німецьким фашизмом.

Опозиція проти об'єднання АФП і КІО

Ню Йорк, Н. И. — Голова Спілки Транспортових Робітників М. Дж. Квілл заявив, що в його організації ніхто не захоплюється резолюцією про об'єднання двох найбільших робітничих організацій — АФП та КІО. В рядах Спілки Транспортових Робітників — сказав він, — яка є членом Конгресу Індустріяльних Організацій, „сильна опозиція" проти такого об'єднання. Квілл запевняє, що й інші робітничі спілки критикують це об'єднання, хоч самі члени його спілки не противляться об'єднанню світу праці. Він і його спілка хотіли б, перед ратифікацією договору про об'єднання, мати рішучі запевнення в таких пунктах: 1. Що бойовий дух КІО не буде знищений після об'єднання з АФП. 2. Що нова об'єднана робітнича організація прийме в свою програму засаду про „добру боротьбу" за поліпшення життя робітників. 3. Що АФП усуне всяку дискримінацію в усіх своїх спілках. 4. Що АФП очистить свої ряди від ґанґстерів, ще перед об'єднанням із КІО. 5. Що нова робітнича організація зобов'яжеться наперед, що буде змагати до незалежної політичної акції, якщо можливо, то й до творення третьої політичної партії, яка дбала б про те, щоб 65,000,000 робітників в цій країні діставали належний заробіток. Квілл заявляє, що в його спілці транспортовців є сильна опозиція проти такого роду об'єднання, яке мало б відбутися на основі резолюції в Маямі, Флорида.

Випробування атомової зброї в Неваді

Ляс Веґас, Невада. — Голова Комісії Атомової Енергії, Луїс Л. Стравс, повідомив, що 15 лютого ц. р. на дослідних полях в стейті Невада почнуться нові випробування атомової зброї. Це буде вже 32-га експльозія атомової зброї на цьому континенті і п'ята серія атомових випробувань у стейті Невада. Випробування обійматимуть одинадцять експльозій і триватимуть коло чотирьох місяців. Повідомляють, що це не будуть випробовувати водневої бомби. Під час попередніх проб в Неваді випробовувано атомову бомбу силою 50,000 тонн вибухового матеріялу. (Минулого року на Тихому океані випробовували водневу бомбу — силою мільйон тонн вибухового матеріялу TNT). Ціль цьогорічного випробування — докладніше практичне вивчення атомової зброї. В цих вправах братимуть участь 9,000 вояків (армія, фльота і летунство) та тисяча урядовців із персоналу Цивільної Оборони. Адмірал Стравс пригадав, що недавно СССР хвалився, що має сильнішу за ЗДА водневу бомбу. Тому уряд ЗДА мусять постійно дбати про розбудову оборони, бо всякі послаблення — це загроза для їх безпеки.

ся продукція яєць: в січні 1955 — 5,771,000,000, а в січні 1954 — 5,479,000,000 штук.

● **Департамент рільництва** повідомляє, що продукція молока в січні цього року становила 4,552,500 тонн, супроти 4,586,000 тонн в тому самому місяці 1954 року. Зате збільшила-

ВІДКРИВАЄТЬСЯ ВПИСИ НА КУРСИ УКРАЇНОЗНАВСТВА

Вакаційні Курси Українознавства на „Союзівці", мальовничій вакаційно-відпочинковій оселі Українського Народного Союзу біля Керґонксону в горах Кетскил, які з таким великим успіхом започатковано минулого року, продовжуватимуться і в цьому році. Курси організує Український Народний Союз при співпраці Ліґи Української Молоді Північної Америки. В цьому році курси триватимуть від 2-го до 30-го серпня, себто повних чотири тижні і коштуватимуть 120 долярів, себто по 30 долярів на тиждень від особи. Це є повна ціна за курси і приміщення та повне удержання і це становить заледве половину ціни самого тільки побуту на Союзівці у відпочинкових цілях. Право участи в курсах має молодь обидвох полів у віці від 16 до 21-го року життя. Програма курсів, що їх вестимуть кваліфіковані учительські сили включатиме, подібно, як і минулого року, українську мову, літературу, історію культуру та інші ділянки українознавства, як і широку програму артистичної самодіяльности. Зголошення на курси приймає Головна Канцелярія Українського Народного Союзу: Ukrainian Nat'l Ass'n 81-83 Grand St., Jersey City, N. J., до 15-го квітня ц. р. З уваги на обмежене місце на курсах доражується поспіх у зголошуванні кандидатів на учасників.

ВЖЕ ТРЕТІЙ КАНДИДАТ ПРОБУЄ СТВОРИТИ ФРАНЦУЗЬКИЙ УРЯД

Париж. — Впродовж 9-ти днів від хвилини, коли впав уряд Мендес-Франса, вже третій десиґнований президентом Французької Республіки кандидат на прем'єра пробує створити новий уряд. Першим із них був Антуан Піне, член Незалежної партії, другим П'єр Пфлемлен, член Народно-республіканської партії, — врешті в понеділок, після зречення Пфлемлена, взявся за цю місію соціял-демократ Християн Піно. Однак він — як повідомляє преса — не має великих шансів, бо з одного боку його власні співпартійці не дозволяють йому відхилятися від партійної лінії головно в справі соціяльних і господарських справ, з другого боку центро-праві партії рішуче відкидають такі точки соціялістичної програми, як напр. вимога загальної підвишки платень урядовцям, або — ще більше поширення автономних прав північно-африканських країн, як їх хотів надати Мендес-Франс. Всі партії рахуються з недалекими виборами, які мають відбутись у квітні цього року, й тому дивляться на справу формування нового уряду крізь призму своїх виборчих комбінацій. Ситуація у французькому парляменті виглядає так, як виглядала б напр. в американському Конґресі, коли б республіканці, демократи, юнії, прогібіціоністи, соціялісти, комуністи і ще інші групи були окремими партіями й мали більш-менше таку саму скількість мандатів, — характеризує французькі відносини паризький кореспондинт „Ню Йорк Таймс-у". Тим часом всі найважніші державні справи „ждуть", поки буде розв'язана криза кабінету. До них належить також справа ратифікації Паризького договору, який — у цій ситуації — може в найкращому випадку — прийти на наради Ради Риспубліки щойно в наступному тижні.

Лондон боїться за долю Паризького договору

Лондон. — Англійські урядові кола — повідомляє американська преса — затривожені подіями у Франції і в Західній Німеччині, які можуть знову затягнути, а то й провалити ратифікацію Паризького договору. Англійські кола не погоджуються з американським оптимізмом, начебто большевики програли свою кампанію торпедування Паризького договору. Навпаки, за англійською оцінкою — Москва ще не сказала свого останнього слова. Якщо вже тепер німецькі соціялісти, робітничі юнії та протестантські духовні кола натискають, щоб спершу переговорювати з Моквою про об'єднання Німеччини на базі проголошених Молотовим заяв, то німці були б ще більше спантеличені, коли б Молотов заявив, що приймає пропозиції Заходу щодо об'єднання Німеччини, зроблені на минулорічній Берлінській конференції, під умовою зречення з Паризького договору. Але й без дальшого московського натиску — ратифікація договору Німеччиною відтягається і може не вдатися, бо невідомо ще, хто стане французьким прем'єром, який він матиме авторитет перед Радою Республіки, яка має ще ратифікувати той договір, і чи Аденауерові теж удасться здобути більшість для завершення ратифікаційної процедури.

Еспанія невдоволена з американської допомоги

Мадрид. — Еспанський уряд заявив, що він невдоволений з тієї господарської допомоги, яку дістає від Америки. З'єдинені Держави признали Еспанії на цей бюджетовий рік 170 мільйонів долярів, але в тому числі 55 мільйонів достав для хліборобства, при чому половина з тієї квоти — це позичка. Решта названої суми призначена для розбудови шляхів, портів і летовищ. Взаміну ЗДА дістали право користуватись летунськими й морськими базами на суверенній території Еспанії. Еспанський уряд уважає, що коли еспанський нарід не бачитиме поправи своєї життьової стопи від американської помочі, то це відіб'ється некорисно на загальних настроях і на тій співпраці між обома державами, що її передбачає американсько-еспанський договір. Еспанія побоюється також, щоб в наступних роках поміч Америки не була зменшена, згідно з загальною тенденцією американського Конґресу — вкорочувати фінансову поміч закордонові.

Пошуканки за літаком ще не дали висліду

Рим. — Розшуки за бельгійським пасажирським літаком, який пропав в неділю вечером в дорозі з Брюселю до Бельгійського Конга, будучи вже тільки у віддалі 18 хвилин лету від летовища під Римом, не дали до понеділка вечером ніякого висліду. Коло 1,000 осіб, в тому числі одна американська військова частина, пошукують за літаком в гірській околиці. Деякі селяни бачили, як горіючий літак паде вділ. Не є виключене, що літак впав у море й не залишив по собі ніякого сліду. На літаку було 29 осіб в тому числі 8 членів залоги, а між пасажирами — 4 американці. Один гелікоптер відкрив в горах щось, що згори подобало на рештки літака. В понеділок вечером перервано розшуки з уваги на пітьму й мряку.

● **На Формозі** заарештовано генерала Кінґ Гай-тунґа, обвинуваченого в підбурюванні людей до вуличної демонстрації. На Формозі обов'язує воєнний стан і тому всі демонстрації заборонені. В даному випадку демонстрація зверталась проти — виставки моди.

Група учасників Курсів Українознавства на „Союзівці" в 1954-тому році. — Посередині керівники курсів: проф. д-р Кость Кисілевський (зліва) та проф. Близнак. Минулого року курси закінчило майже три десятки студентів з найкращими успіхами та з мрією знову повернутись на ці курси в наступному році.

РАДА БЕЗПЕКИ ПРИПИНИЛА НАРАДИ НАД СПРАВОЮ ФОРМОЗИ

ОДНОГОЛОСНО ВІДКИНЕНО СОВЄТСЬКИЙ ВНЕСОК НА ОМБІРКОВУВАННЯ РЕЗОЛЮЦІЇ ПРО ОСУДЖЕННЯ АМЕРИКИ ЗА ЇЇ „АҐРЕСІЮ" ПРОТИ КИТАЮ

Об'єднані Нації. — Рада Безпеки Об'єднаних Націй, яка зійшлась у понеділок 14 лютого ц. р., щоб займатись далі питанням перемир'я в протоці Формози, розійшлась того самого дня, не призначивши наступного засідання. Формально на денному порядку був ново-зеляндський внесок про заведення перемир'я в обширі прибережних китайських островів. Тому, що комуно-китайський уряд відкинув запрошення прибути на засідання Ради Безпеки, видвигнувши передумову, щоб спершу викинути національно-китайського репрезентанта з Ради Безпеки і щоб зайнятися справою „американської аґресії" проти Китаю, — дальші наради стали безпредметові. Представники: Нової Зеляндії, національного Китаю, З'єдинених Держав, Франції і СССР виголосили короткі промови. З тенору деяких промов і настрою більшости присутніх виходило, що члени Ради Безпеки вважають за доцільніше передати справу перемир'я в протоці Формози дипломатам для шукання можливостей позитивної полагоди. Совєтський внесок, щоб перейти негайно до розгляду давньої совєтської резолюції про осудження З'єдинених Держав за їх „аґресію" у відношенні до Китаю і про позбавлення мандату представника національного Китаю — відкинено всіми 10 голосами проти одного совєтського голосу. Амбасадор Кебот Ладж заявив, що — очевидно — ново-зеляндський внесок на обміркування ситуації в районі прибережних островів Китаю ще не вичерпаний і не полагоджений. — Представник Франції Гопно підкреслив, що без участи представника національного Китаю неможливо позитивно розв'язати проблему перемир'я в протоці Формози та взагалі далекосхідного конфлікту. Знову ж представник СССР Соболєв настоював далі на конечності, щоб у Раді Безпеки був заступлений комуністичний Китай. Репрезентант національного Китаю д-р Тсіянґ закликав Раду Безпеки, щоб вона набралась „відваги придивитись одверто основному й диковинному фактові аґресії міжнародного комунізму на Далекому Сході". Але він не зголошував ніякого конкретного внеску й було очевидним, що її члени не є схильні якнебудь осуджувати китайських комуністів і ще більше дратувати їх. Тому без прийняття будь-якої виразної постанови — Рада Безпеки — просто розійшлась.

Комуністи погрожують Формозі ракетними стрільнами Ф 2.

Тайпеґ. — Комуно-китайці зосередили навпроти Формози ракетні стрільна типу німецьких „Ф 2", що ними німці обстрілювали в останній війні Лондон. Ці стрільна можна випускати з гармат, уставлених на пересувних плятформах. Національ-китайські розвідчі джерела твердять, що комуністи приготовили ці плятформи й стрільна оперщу вглибині Китаю, а потім перевезли їх над берег, збираючись обстрілювати Формозу. Американські військові чинники вважають, що єдиним джерелом, звідки китайці могли б дістати ці стрільна, є Совєтський Союз. Большевики, мовляв, вивезли „Ф 2", зайнявши північно-східню Німеччину, а також захопивши німецьких учених, що знали тайну їх продукування. Американські фахівці признають, що комуністи могли б спричинити велику руїну на перелюдненій Формозі, якщо б почали її обстрілювати цими далекобійними стрільнами. Однак водночас підкреслюється, що таке бомбардування означало б аґресію проти Формози, отже автоматично викликало б американську військову поміч. А тому, що це у практиці означало б викликання війни, американська преса сумнівається, чи комуністи, крім крику й погроз, зважаться на подібне діло.

Італійський прем'єр виїхав до Лондону

Рим. — Італійський прем'єр Маріо Шельба разом із міністром закордонних справ Ґетано Мартіно виїхав до Лондону на 5-денні офіційні відвідини. Між Англією і Італією — пише з цього приводу італійська преса — післявоєнні взаємини були досить холодні, головно тому, що італійці обвинувачували Англію у піддержуванні югославських апетитів на Трієст. Після ліквідації спору за Трієст італійський уряд рішив зробити спробу покращати взаємини. Не проголошено ніякого денного порядку для нарад, що відбудуться в Лондоні.

У СВІТІ

● **У Тунісі** дві особи, імовірно націоналісти-терористи, ввійшли до фризієрні, що її власник мав опінію симпатика французів й важко поранили власника та приявного клієнта. Атентатчики втекли.

● **У Сайґоні,** столиці Південного В'єтнаму, члени релігійної секти Гоа Гао, яка стоїть в опозиції до теперішнього південно-в'єтнамського уряду, кинули бомби в приміщення трьох місцевих часописів. Ця секта втримує 5,000 війська, яке не захотіло піддатись під загальне командування.

● **Добробут в Західній Німеччині** вплинув на зменшення числа охочих німців виїздити до Америки. Річна квота 26,000 еміґрантів, передбачена для німців американським іміґраційним законом, буде виповнена до половини цього року, але назагал більше є таких, які хочуть залишитись в Німеччині, як виїздити до ЗДА.

● **Маріо Д'Аґата,** італійський боксер важкої ваги, який 5-го березня ц. р. мав боротися в Сан Франсіско з мехіканцем Раулем Мачіясом за титул чемпіона, впав жертвою сварки з власником пральні, італійцем Джіованні Петітто в своєму родинному місті Ареццо. Д'Аґата хотів відкупити пральню, але не давав тої ціни, яку правив Петітто. Тоді цей останній застрілив боксера і його матір. Змагання в Америці відкликано.

● **Рукопис Наполеона I,** єдиного белетристичного твору, що його він написав ще у молодечому віці, — коротке оповідання про любовну пригоду — буде виставлений на ліцитацію в найближчому місяці в Лондоні. Разом з ним продадуть на публічному авкціоні лист Наполеона, що його він написав в 16-му році життя, коли став поручником артилерії.

● **Булґанін** враз із своїм попередником на становищі голови ради міністрів СССР прийшов до московського Большого Театру. Совєтська преса підкреслила це, повідомивши одночасно, що на тій самій театральній виставі були присутні „товариші" Хрущов і Молотов. Маленков заманіфестував своєю приявністю, що його (покищо) не стрінула доля Берії, бо в СССР не припиняються сплітки про ворожнечу на большевицькому Олімпі.

● **П'єр Андре-Лефоше,** генеральний директор найбільшої французької фабрики автомобілів, автобусів і тракторів, відомої марки „Реноль", згинув в автомобільній катастрофі, ідучи з Парижу до Страсбурґу на власну доповідь. Фабрику „Реноль" перейняла держава на власність під закидом співпраці її власників з німцями за німецької окупації.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES.	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	5.25	Six months	5.25
На три місяці	2.75	Three months	2.75
В Джерзі Ситі і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$12.00	One year	$12.00
На пів року	6.50	Six Months	6.50
На три місяці	3.50	Three months	3.50

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ПОТРЕБА МОБІЛІЗАЦІЇ

Увесь світ сьогодні мобілізується. Мобілізується фізично і морально. Бачимо, як сьогодні, у цій страшній атомовій добі, здійснюється в найширшому розумінні і всіми засобами давня концепція політики: боротьба за оволодіння душами, за здобуття публічної опінії, за притягнення на свій бік кожної одиниці. Бачимо, як могутня Америка дорожить кожним, навіть найменшим союзником, який, здається, не має практичної вартости в теперішньому змагу величезних сил, але який все ж таки потрібний і корисний. Бачимо, як навіть диктатури починають рахуватися з публічною опінією і дбають про неї — терором в опанованих ними країнах, а пропагандою та обіцянками назовні. Мобілізація не тільки ресурсів, але й того, що називаємо публічною опінією, є сьогодні головним завданням і загальним напрямком світової політики.

Цілком протилежну засаду практикуємо ми, українці, у своїй внутрішній політиці, що фатально відбивається на наших спробах здобувати приятелів для української визвольної справи. Маємо ще дуже багато таких, які думають, що кожний з них — „один у полі вояк" і, якщо мобілізуємось, то під кутом наших партій, мобілізуємось проти себе самих.

Не багато краща справа у цьому відношенні й серед нашої американсько-української спільноти. Правда, ми маємо свої репрезентативні централі, Український Конґресовий Комітет і Злучений Український Американський Допомоговий Комітет, у яких ми сконсолідовані політично і харитативно, але групові течії, головно в УКК, часто паралізують ще більшу ефективність праці цієї нашої центральної репрезентації, яка часом нагадує нам у малому маштабі міжнародну Організацію Об'єднаних Націй, головно „мертвими точками" у своїх нарадах і рішеннях. З тою тільки різницею, що ОН мають оправдану причину до такого стану, бо там засідають представники двох ворожих таборів, на які тепер поділений світ, а в нашому УКК самі „свої", одна мета і теж не багато засобів до вибору в змаганні до тієї мети. Нам потрібно тільки дещо більше доброї волі у практичному поступуванні і тоді таке практичне єдиномисліє звільнило б багато нашої енергії до праці для завершення нашої мобілізації всередині і до ще більшої мобілізаційної акції назовні.

Треба признати, що коли мова про зовнішню мобілізацію, УККомітет в останньому часі добився направду замітних успіхів, зокрема своєю ролею в конґресових публікаціях. УКК має теж чималі успіхи у внутрішній мобілізації, головно, коли мова про ініціятиву та заохоту до відповідної активности на місцях. Але все ще дуже занедбана у нас наша фізична мобілізація. Кількість платників Національного Датку не збільшується, а, навпаки, в останньому році зменшилася. Зменшується теж кількість активних членів наших громад.

Маємо ще великі не тільки зовнішні, але й внутрішні мобілізаційні можливості. Є ще десятки тисяч навіть свідомих наших громадян, які не є організаційно охоплені. Включити їх в наше організаційне життя — велике наше завдання на найближчу мету, бо з кожним дальшим місяцем і роком це буде трудніше. Маємо ще велике поле для організаційного попису на двох інших ділянках, які досі були майже цілком занедбані, бо вимагають більшої і наполегливішої праці. Це — велика маса ще незорганізованої тут народженої ґенерації та заросле бур'янами поле наших збаламучених „угро-руських" братів із давньої іміґрації з Карпатської України. Знаємо, що це дуже тяжкий терен до праці, але з того ще не виходить, що його треба здавати. Правда, вчорашній „твердий" не зразу приступить до одної чи другої української організації як і не зразу можна здобути для нашої спільноти людину, яка має мінімальну свідомість свого українського походження. Але відповідною розбудовою наших організаційних рямок та відповідним підходом можна здобути для нашої справи ще не одну „душу".

Коли мова про зовнішню мобілізацію, то її можливості у нас направду необмежені. Ґрунт до цього вже підготований, англомовні видання Українського Народного Союзу зорали не охоплений ще попередньою працею наших піонерів облоґ, і нам треба засівати на ньому зерно української правди при всіх нагодах та всіми можливими засобами. Багато в цьому відношенні робиться, але всього цього ще дуже мало, в порівнянні з можливостями.

Всі ці та подібні справи нашої внутрішньої і зовнішньої мобілізації повинні бути на першому пляні нашої праці, їм треба віддати найбільше уваги і найбільше праці.

ПІСЛЯ ЕВАКУАЦІЇ ТАЧЕНУ

Евакуація Тачену, з якою зв'язувано безпосередню загрозу війни, переведено без одного стрілу з будь-якої сторони. Як уже згадувано на цьому місці — саме евакуювання острова, чи пак двох островів (Горішнього й Долішнього Тачену), призначено на те, щоб — вивізши звідтіль людей і майно — передати ті острови комуністам, не була ніколи логічною причиною для комуністичної атаки. Зате така атака стояла б безумовно в логічному зв'язку з тезою комуністів, що демонстрація масово зосередженої американської воєнної фльоти у віддалі кількох миль від комуно-китайського суходолу, отже в засягу гарматніх стрілів, — це провокація супроти „Народної Республіки" Китаю, якої китайський „нарід" не може спокійно стерпіти. Власне з уваги на таку комуно-китайську арґументацію, переведено найбільшу концентрацію воєнно-морських і летунських сил ЗДА за весь час від другої світової війни, щоб — на випадок дійсного спровокування Америки до війни, — можна було повести ту війну відразу на велику мірку. Які ж причини спонукали комуністів наразитися радше на закид щодо „втрати обличчя" (страшна річ на Далекому Сході!), аніж рискувати війну?

Передусім — страх перед матеріяльним знищенням, що загрожувало китайським комуністам. Згідно з виразною заповіддю американців, американське летунство й важка корабельна артилерія взяли б (на випадок воєнної зачіпки) негайно на приціл комуно-китайські морські й летунські бази. Це значить, що Сватов, Амой, Фучав, Венчов, Ганчов, Шанґай і Нанкінґ, отже ціле китайське узбережжя від Південно-Китайського по Східньо-Китайське море могло б зазнати страшного спустошення, чи просто зникнути з мапи. Це значить, що втративши свої бази й нечисленні авіяційні фабрики — комуно-китайське летунство було б здане виключно на поміч летунства совєтського.

Подруге: це була б для Китаю війна на два фронти, бо відразу відновились би воєнні дії в Кореї, тим паче, що й формально червоні стільки разів нарушивши перемир'я, дали аж надто численні причини Синґманові Рі заатакувати їх. Двадцять знаменито вишколених і озброєних південно-корейських дивізій мали б тепер далеко більші шанси перемоги, як перед перемир'ям, бо для американського летунства річка Ялу перестала б бути „табу", і летовища, концентрація військ і важкий промисл у Манджурії стали б предметом безупинних нищівних атак — звичайними й атомовими бомбами.

Третій риск такої війни — це націонал-китайська інвазія. 24 дивізії Чіянґ Кай-шека, разом коло 600,000 душ, проти поверх 2-мільйонової комуно-китайської армії з невичерпним людським матеріялом у півбільйоновому китайському народі — це недостатня сила, але, маючи підтримку американського летунства й фльоти та розраховуючи на масове поповнювання добровільцями після висаду на суходолі й розклад всередині Китаю — така армія могла б рахувати на перемогу. Очевидно, комуністи дістали б совєтську поміч, передусім літаками, підводними човнами й військовими доставами. Самі комуно-китайці мають тепер — майже виключно від Совєтів — коло 1,000 літаків різних типів, а дві третини совєтської підводної фльоти знаходиться на далекосхідніх водах. Алеж американське летунство нараховує тепер, під час евакуації Тачену, коло 2,000 машин в самій тій стратегічній зоні, не рахуючи баз на Гуамі та Філіппінах і американської техніки у перекидуванні підсилювань з континенту Америки. Китайська територія стала б предметом страшного нищення, коли водночас американські промислові центри, віддалені на 8,000—10,000 миль, при відсутності поважної китайської морської фльоти, були б просто недосяжні.

Сенатор Новленд, який на цю тему напевне мав не одну розмову з найвищими американськими військовими фахівцями, висловився, що комуно-китайський режим не вдержався б на випадок війни з ЗДА довше, як один місяць. Може це надто оптимістична оцінка, але без сумніву на випадок війни це грозило б усім великим китайським містам руїною, а режимові хаосом, заломанням і переходом у підпілля. З другого боку, обмежившись тільки до войовничих фраз і не відважившись перейти від погроз до діла, комуністи мають великі вигляди зисків, без найменшого риску і найменших коштів. Найбільшим зиском є ґарантія, що 600,000 національного війська на Формозі не рушиться відтіль, бо американці заборонили їм це. Перемир'я, без писаного договору, але насправді існуюче, дозволяє комуністам забрати з коло 200,000-ної армії, зосередженої тепер у прибережній зоні навпроти Формози, добру половину й перекинути її, як „добровільців", на будь-котрий новий, штучно створений і підготовлений партизанами південно-східній азійський фронт. Ліквідація Тачену на користь комуністів очищує морський шлях кораблям з доставами, що пливуть до Шанґаю. Тачен, віддалений на 200 миль від Формози, перестає існувати, як її форпост, а таким форпостом стає віддалений вже тільки на 150 миль острів Нанкі. Тепер можна підсуватись до Нанкі й так його напастувати, як роблено це досі з Таченом, із подібним вислідом для напасників. Перемир'я дає врешті можливості торгувати при допомозі Гаммершилдів, Іденів, Неру й інших посередників, яким треба чемної і „миролюбної" поведінки Чу Ен-лая, щоб його в нагороду за неї впровадити до Об'єднаних Націй.

Тому не треба дивуватися, що китайські комуністи поводилися так тихо і чемно під час евакуації Тачену. У Москві напевне знали, що так воно буде і що тому можна спокійно переводити свої хатні порахунки між різними кандидатами на диктаторів. Очевидно, в Пейпінґу напевне не були захоплені новим видовищем, що його знову уладжено в Кремлі для забави всьому світові, але потішаються тим, що Хрущов, Жуков і Булґанін — це ще ліпша компанія як бюрократична Маленкова. І в Пейпінґу знали, що це виключно від нього, Пейпінґу, залежить, чи у протоці Формози розгориться війна. І тому він мовчав, прищурився і придивлявся подвійному видовищу: як американці приготовляють йому дарунок із Тачену і як москалі торощать леґенду, що між них і китайців можна вбивати капіталістичного клина. Словом — „усе в порядку". Але це порядок дуже сумнівної вартости для вільного світу і його майбутньої долі.

БЕРІЯ, МАЛЄНКОВ — ХТО ДАЛІ?

Закінчилась друга рунда боротьби за диктаторський трон в Москві. Цим разом це була не кривава розправа над Берією, а буквально п'ятихвилинний „скеч", розіграний перед 1.500 депутатами Совєта Союзу і Совєта Національностей. „Кремлівський індик" Маленков, що в даному разі фіґурував як козел відпущення, мовчки, з кам'яним виразом обличчя, сидів на урядовій лаві, а якийсь досі незнаний Волков прочитав його каятливу заяву, що подобає більше на самокритичну заяву якогонебудь секретаря райкому партії, як диктатора Совєтського Союзу. Гоголівська унтер-офіцерська вдова, в особі Георгія Маленкова, сама собі всипала двадцять п'ять — і пішла в кущі, звідки немає вороття. А 1.500 депутатів, як накручені олив'яні солдатики, дружно заплескали в долоні.

На місце Георгія Маленкова слухняні плескачі „вибрали" на пост голови ради міністрів Ніколая Булґаніна — „невійськового маршала", „політком-маршала", що його свого часу витягнув був з енкаведівського апарату Сталін як наглядача над високими військовими старшинами, а тепер підсунув Хрущов.

У совєтській практиці „демісія" Маленкова — випадок безпрецедентний. Досі робилося інакше: Маленков валив Берію, Берія — Ягоду, Ягода — Єжова, Єжов — Дзержинського... А Сталін прийшов до влади, поваливши перед тим всю „стару ленінську ґвардію".

Остання інсценізація в Кремлі відбулася, правдоподібно, після того, як Маленков, досвідчений чекіст і „партапаратчик", скалькулювавши своє становище супроти кліки Хрущова, зрозумів, що виходів із замотаної ситуації має він, властне кажучи, два: куля в потилицю у підвалі Луб'янки і — „почесна резиґнація". Його призначили заступником голови ради міністрів і — міністром електричних станцій. Однак, це ще зовсім не означає, що з призначеного йому тепер крісла міністра електричних станцій не пересадять його по якомусь часі на совєтське „електричне крісло" в тому ж таки підвалі. В кожному разі, „помилки" Маленкова, на яких в недалекому майбутньому може бути змонтований голосний процес про нього і його товаришів, де він „признається", що не помилявся, як твердить тепер у своїй заяві, а таки свідомо розвалював сільське господарство і підривав пляни розбудови важкої промисловости, — сьогодні є для Хрущова атутом, якого він покищо тримає в кишені.

З офіційних совєтських повідомлень виходить, що остання зміна у кремлівській верхівці є наслідком розбіжностей у поглядах на ролю і значення важкої і легкої промисловости та гострої кризи в сільському господарстві. Якщо відкинути основну причину цієї зміни — боротьбу за диктаторську владу — „резиґнація" Маленкова, теоретично кажучи, мала б викликати серед підсовєтського населення розчарування, бо ж це він розпинався після смерти Сталіна, обіцяючи населенню золоті гори, достаток продуктів і інші блага, тобто — розбудову для його інтересів легкої індустрії за рахунок важкої.

А проте, судовий процес проти Маленкова скомпонувати Хрущову буде не тяжко. Щодо цього є вже досвід: його можна буде перевести за зразком переведених Сталіним процесів проти Бухаріна і Томського, що так само „недоцінювали" індустріялізації країни, тобто ролі важкої промисловости для світової революції.

Чи не в цьому криється причина, що Маленкова примусили каятися в „помилках" і просити, щоб його звільнили з посту голови ради міністрів? Хрущов, певно розміркував, що просто повалити Маленкова за його „помилки" — означало б стягнути на себе самого невдоволення голодних підсовєтських народів за всі злидні і нездійснені обіцянки.

„Капітуляція" Маленкова, що так здивувала світ, в світлі останніх подій не була жадною несподіванкою. Призначений Сталіним перший престолонаслідник Маленков фактично був позбавлений корони за пару днів після смерти Сталіна, коли то його усунули зі становища першого секретаря компартії. А пост голови ради міністрів (комісарів), на який він був призначений, ніколи не відіґравав у Совєтському Союзі першорядної ролі. Усі нитки правління і вся сила диктатури зосереджується в руках першого секретаря — голови президії центрального комітету партії, яким став невдовзі після смерти Сталіна Нікіта Хрущов.

В період „розброду і паніки", коли кремлівські узурпатори трусилися за свої шкури, побоюючись революційних заворушень і не довіряючи один одному, — вони створили нову форму правління: „колеґію диктаторів". Як бачимо, цей переходовий час Хрущов не змарнував: з найбільш імовірних претендентів на абсолютного диктатора — Берії, Мікояна і Маленкова вже немає. І тепер прийшов новий цар — Нікіта.

Постать Нікіти Хрущова на Україні добре відома. Зблизька пізнав його український народ особливо в 1937-38 роках, коли цей московський кат в українській вишиваній сорочці „викорінював рештки буржуазних націоналістів". Але це вже тема для окремої статті.

З приходом Хрущова до абсолютної влади починається черговий етап совєтської диктатури — етап її відносної стабілізації і повороту до ортодоксального сталінізму. „Вірний учень і соратник" Сталіна — Хрущов, напевно, розконсервує „ґіґантські будови соціялізму", споруджуватиме нові величезні фабрики й заводи військового призначення, а на „цілинних землях" потом і кров'ю совєтських рабів творитиме другу совєтську житницю. В зовнішній політиці Хрущов, напевно, вестиме ту саму лінію „холодної війни" — безнастанних провокацій, малих штучних революцій і допомоги колоніяльним і напівколоніяльним народам „визволятися". Як довго триває цей період стабілізації — покаже майбутнє.

Боротьба за владу в Кремлі з упадком Маленкова не тільки не припинилась — вона вийшла поза Кремль і пішла углиб і вшир. У розхитаному совєтському режимі появилося стільки нових дошкульних місць, що годі нині сказати, які й скільки смертельних проблем доведеться розв'язувати новому диктаторові, щоб втримувати себе і режим від неминучого розвалу. І чи не пригадає собі колись Хрущов, коли виб'є його остання година, як найбільшу свою помилку, саме те, що примусив Маленкова каятися в тому, що віддавав він перевагу легкій промисловості супроти важкої?

В. С-ко

АТОМОВА ЕНЕРҐІЯ НА СЛУЖБІ ЛЮДСТВУ

Луїс Штравс, голова комісії Атомової Енерґії З'єдинених Держав, говорив недавно про американську політику в справі використання атомової енерґії для добробуту населення і для підвищення його життьового стандарту.

„Тільки дванадцять років минуло від того часу, коли енерґію атому почали використовувати для мирних цілей, сказав м-р Штравс, але ми маємо вже величезний проґрес у галузі наукових дослідів для потреб аґрикультури, металюрґії, біолоґії, медицини та інших видів науки та промисловости". Дальший розвиток знання про використання атомової енерґії для мирних цілей і блискучі перспективи в цьому напрямку, без сумніву збагатять людське життя. „Нова доба використання атомової енерґії ще не досягнула найвищого розвитку, але вже початок зроблено".

Комісія Атомової Енерґії започаткувала в широкому маштабі наукові дослідження в галузі медицини. Особливо важливі широкі програми в галузі лікування рака, що ведуться в трьох напрямках. Перший — досліди з радіоактивними ізотопами — хемічними елементами, як ось залізо, золото, кобальт та живе срібло — та з розподілом їх по шпиталях, медичних школах та клініках, де їх застосовують для виявлення ракових пухлин в найранішій стадії. Другий — для великої фінансової допомоги раковим дослідницьким центрам. Третій — для провадження власних ракових клінік при дослідних центрах, що з них найновіший та найбільший є Арґонський Раковий Експериментальний шпиталь у Шікаґо — найбільший шпиталь у світі.

Комісія Атомової Енерґії допомагає також справі дослідів над лікуванням серцевих хвороб, артриту та інших хронічних хвороб. „Як би нам удалось вилікувати і зліквідувати бодай одну з цих страшних хвороб, це було б уже величезне досягнення, а ми вже на дорозі до нашої мети", запевнив м-р Штравс.

Так само і в галузі аґротехніки Атомова Комісія зробила багато для дослідів у справі використання атомової енерґії для вирощування худоби, удосконалення здобрювання ґрунтів, боротьби із шкідниками та збільшення врожайности.

В галузі індустрії щораз більше зростає вживання понад 150 видів різних ізотопів, що їх Атомова Комісія постачає до близько 900 фабрик та наукових лябораторій. Завдяки властивості радіоізотопів, так званій радіяції, яку можна виявити, прослідкувати та міряти, їх широко використовують в індустрії для контролю процесів. Наприклад, в нафтовій індустрії їх застосовують, щоб прослідкувати проходження нафти по трубах і т. п. Багато інших різних способів ужитку радіо-ізотопів в різних галузях індустрії зменшують кошти продукції та підвищують якість продукції.

Також дуже важливі проєкти використання атомової енерґії для здобування електрики. В році 1951 уперше продемонстровано, як тепло з допомогою атомової енерґії перетворено на електричну енерґію. Незабаром після того збудовано експериментальну електрівню, що виробляла 60,000 кіловат електричної енерґії — кількости достатньої для міста із 100,000 людности. В програму комісії входить будівництво кількох різних типів атомових реакторів, щоб визначити найліпший та найекономніший його вид.

Досягнення в справі використання атомової енерґії важливі не тільки для З'єдинених Держав, а й для інших країн.

Загальна Рада

ПОГРОЗИ ЗОРҐАНІЗУВАТИ ТРЕТЮ ПАРТІЮ

Шикаґо, Ілл. — Середньозахідні республіканці на зборах в Шикаґо погрожували урядові Айзенгавера зорґанізувати нову, третю партію з невдоволених республіканців і „добрих" демократів. Про можливість створення третьої партії згадував губернатор стейту Ютаг Брейкен Лі. На інших зборах, хоч і критиковано дотеперішню політику уряду, але не згадувано про розбиття партійної одности, бо республіканці, навіть і ті, які належать до опозиції проти Айзенгавера, дбають тепер про те, щоб під час виборів 1956 року здобути перевагу над демократами. Один із голов організації „За Америку", емеритований генерал Роберт Е. Вуд, заявив, що, на його думку, „в ЗДА існуватиме третя велика партія але це не буде в найближчих десятьох роках". Праві республіканці з Середнього Заходу не люблять ліберальних республіканців, а між ними й бувшого губернатора Дюї, яким закидають інтернаціоналізм та малощо не соціялізм. Ці праві республіканці виступають проти соціяльної програми президента Айзенгавера. Між ними є багато ізоляціоністів, які протестують проти того, що ЗДА видають багато грошей на допомогу закордонові.

Мілена Рудницька

КОСТЬ ЛЕВИЦЬКИЙ — В'ЯЗЕНЬ БОЛЬШЕВИКІВ

(2)

Перше переслухання відбулось наступного дня після мого арештування. Переслухував мене москаль який не знав ні української мови, ні історії, і взагалі не орієнтувався в місцевих політичних відносинах. Він говорив по-російськи, а я по-українськи. Почав переслухання від довшої поуки про засади большевицької ідеології і питався, чи вони мені відомі. Коли я сказав, що лише загально, тоді заявив, що хто цього не знає, той „заприсяжений ворог народу". Також заповів мені, що мушу „все" сказати і признатися до „всього". — „Ви мусите сказати все, що ми хочемо бо інакше... Пам'ятаєте що ми дуже мстиві". Про мстивість говорив з притиском кілька разів. Я відповів: — „Що буду знати, то скажу, чого не знаю, того видумувати не буду".

Головний закид, що з ним я зустрівся, був: чого я ходив з депутацією до тов. Іванова і тов. Мищенка? Я відповідав, що депутація хотіла вияснити, як нова влада думає поводитися в Західній Україні, та хотіла запевнити українському населенню безпеку й охорону життя та майна. Я, як найстарший український парляментарист, уважав за свій обов'язок взяти це завдання на себе. Але мій слідчий сказав: — „Ні, це брехня! Ви пішли з депутацією, щоб обдурити нашу владу. Ви хотіли захопити провід. Депутація — це була з вашого боку лише хитрість". Я був обурений такими інсинуаціями й відповів: — „Це не місце і не час на жарти. Я людина старша і заповажне моє становище, щоб бавитись у хитроці. Найкращим доказом моєї доброї волі є те, що коли тов. Мищенко заявив депутації, що громадянство мусить бути льояльне до радянської влади та притримуватися радянської плятформи, тоді ми рішили УНДО розв'язати і закликали всіх членів ставитися льояльно до Совєтів". Далі роблено мені закид, що я, як член надзірної ради Видавничої Спілки „Діло", є буцімто відповідальний за протисовєтські статті „Діла". Закидали мені теж, що я був адвокатом, отже визискував народ, що я — капіталіст. Таких переслухань відбулося за перші три тижні мого сидіння кільканадцять. Переслухував мене завжди той самий слідчий.

Коли зо мною трапився мозковий припадок, про що я вже згадав, і мої товариші з камери повідомили тюремну канцелярію, що я захворів, мене відвезли до в'язничого шпиталю на Казимирівській вулиці. Там поклали мене до ліжка, лікар дав мені застрики. Сказав, що повідомить зараз родину, щоб мені присилали з дому харчі, і обіцяв скликати на другий день лікарське консиліюм. Але недовго я втішався теплим ліжком і надією на лікарську опіку та на смачну страву. Як тільки пішов лікар, приїхало по мене НКВД, стягнули мене з постелі й вдягли. Нічого не помогли мої просьби і протести. Мене кинули на вантажне авто, кажучи, що везуть на „допрос". Фактично ж завезли на залізничу станцію.

На бічних рейках поміж вантажними вагонами стояв довгий, зелений поїзд, до якого мене всадили. Куди мене везуть, нічого не сказали. Замкнули самого в малому переділі, перед дверима поставили сторожу. Я з усіх сил протестував, заявляючи, що належу до юрисдикції львівського суду, і що не вільно вивозити мене поза мій суд, ані позбавляти суду. Поїзд стояв довгі години, енкаведисти підкріплялися їдою, носили пиво, котлети, яєшню, а мені давали лише пісний хліб. Я попросив дати мені склянку чаю, але мені не дали. Припроваджували раз-у-раз нових в'язнів, українських громадян. Хто з українців мене бачив, просив за мене. Наступного дня я зголосився до команданта поїзду. Він прийшов до мого переділу. Я сказав: — „Я є хворий чоловік, мене взяли з шпиталю, я не можу їсти цього хліба. Будь ласка, скажіть мені дати чаю, або якоїсь юшки". — „Ви досить крови напилися з народу; я вам дам таку юшку, що вас чорт побере!" — відповів командант. Деякі в'язні чули цю розмову й обурились: — „Як вам не сором, старий хворий чоловік просить вас ложку страви, а ви так поводитеся". Відтоді в'язні давали мені дещо з своїх харчів, і це тримало мене при житті, бо влада про мене не дбала. Зате дали мені до переділу якогось шпигуна. Він приніс мені на станції в Тернополі склянку содової води.

Поїзд стояв у Львові які три дні; інколи їхав одну-дві зупинки і знов вертався. Вкінці рушив в дорогу. Подорож була довга й томлива. Жадної подушки, жадного коца, жадних ліків я з собою не мав. По кількох днях ми приїхали до Москви. Там всадили мене в тюремне авто без вікон, з окремими кабінами для кожного в'язня. Сидиться немов у темній клітці, нема як порухатися, перед очима чорно, нема чим дихнути. Я мав враження, що душуся. В кабіні була лише шпара, через яку говорять до в'язня, коли йому дають прикази. Так я заїхав до „Внутренньої тюрми" (Луб'янки) в Москві, призначеної для найтяжчих злочинців. Тут мені судилося провести більше як півтора року, від 29 жовтня 1939 до 14 травня 1941 р.

„Внутренная тюрма" — це один з будинків, що творять немов окрему дільницю тюрем. Вона прилягає безпосередньо до Верховного Суду СССР, що міститься в другій половині тієї ж будівлі. Мене примістили спершу в камері 109. Було нас у камері семеро. Кожний в'язень мав свою причу й постелю. Але тюремний режим був дуже суворий. Вікна були забиті ґратами й шухлядами, цілу ніч у камері світило ярке світло, не вільно було мати папірця та олівця, повна ізоляція. До туалети водили кожну камеру зокрема, так що ніхто не знав про товаришів з сусідніх камер. Прохід відбувався вночі на подвір'ї або на даху. Деякі в'язні не хотіли вночі вставати, але їх силували. Їсти давали ранком солоджений окріп (три кусники цукру на два дні) і хліб, опівдні юшку й кашу, ввечері кашу. Мені, з уваги на вік і ослаблення, давали склянку молока денно, а пізніше правдивий чай. Тюремна сторожа поводилася дуже суворо, але не била. Пам'ятаю такий інцидент. Одного разу я домагався, щоб мені віддали окуляри, що їх ввечері в нас забирали, а ранком знов віддавали. Тоді сторож запитав: „Пощо вам читати?" Я відповів: „Це вже я знаю, чи мені треба читати". (В тюрмі була бібліотека, і в'язням вільно було з неї користати). Він поскаржився начальникові тюрми, а мені сказав: „Поки я маю ключ від вашої камери, доти я є паном вашого життя".

Хоч камера була чиста, проте було в ній хробацтво. З в'язничої білизни я набрався вошей, бо її не виварювали, а лише натирали якимсь крохмалем, і саме в цім крохмалі були воші. На цілу тюрму був тільки один лікар. Санітарами здебільша були жінки. З одною з них мав я раз таку пригоду. Я просив її дати мені лік до натирання ніг, бо вони мені дуже боліли, — просив дуже чемно, промовляючи до неї: — „Ласкава пані, будь ласка, дайте мені..." На це вона мені сказала:

КНИЖКА І ЧАСОПИС — НАЙНЕОБХІДНІШІ РЕЧІ В ДОМІ КУЛЬТУРНОЇ РОДИНИ.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Дітройт, Міш.

Січневі Роковини.

Дітройтська громада має вже свою традицію у відзначуванні національно - історичних роковин, надаючи цим святкуванням належного до їх значення характеру. Теж цьогорічне святкування січневих роковин мало поважний характер. Не тільки губернатор стейту Мішіґен проголосив день 22 січня 1955 р. Українським Днем, закликаючи в окремій проклямації з цього приводу „всіх наших громадян об'єднатися з нашими людьми українського походження у спільних молитвах, щоб нарід України... в скорому часі став вільний", теж конґресмен Алвін М. Бентлі, запрошений святковим комітетом на головного промовця, виголосив дуже гарну промову, присвячену українській справі. Та й сама програма святкування була дуже дбайливо підібрана, і залишила в слухачів приємне враження.

Саме святкування для вшанування славних дат 22 січня 1918 і 1919 рр. відкрив змістовною промовою голова Відділу УККА в Дітройті, п. Іван В. Іванчук, закінчуючи її відчитанням звернення УККА до українців з нагоди роковин цих важливих у нашому недавньоминулому дат.

У першій частині свята виголосили промови конґресмен Алвін М. Бентлі і п. Сіґуртс Рудзітіс, заступник голови Інтернаціональної Ради поневоленихМосквою народів, по англійськи і п. Петро Роґатинський, голова Відділу УККА в Гемтремку, по українськи.

Виступ конґресмена Бентлі, незвичайно рухливого члена комісії закордонних справ і видатного співробітника комісії Керстена, викликав велике зацікавлення не тільки серед тих, що мали нагоду його слухати на цьому святкуванні. Він у своїй промові пройшовши докладно історію боротьби українського народу за свою волю, запевнив приявних, що політика уряду президента Айзенгавера в відношенні до поневолених народів ні на йоту не змінилася, ані не зміниться. Уряд змагає усіма мирними засобами, щоб поневолені народи, а між ними теж Україна, могли мати свої власні уряди, соціяльні і економічні установи за своїм вільним вибором.

Дальше конґресмен вияснив, що політику визволення не треба розуміти літерально.

„Американський народ не є приготований і не думає вести війну просто тільки за звільнення поневолених народів" — говорив зовсім відкрито конґресмен Бентлі. „Страхіття атомової і водневої війни є завеликі, щоб ми самі шукали війни, але якщо попри всі наші мирні заходи, війна буде нам накинена, то ми не будемо лякатися її страхіть, які катастрофальні вони не були б. Ми не хочемо миру за всяку ціну. Я переконаний, що, якщо прийде до війни з большевиками, хоч не з нашої вини, ми не будемо отягатися, але приймемо її і будемо її вести, аж сили комунізму будуть знищені і зметені з лиця землі" — продовжував промовець.

„Я лучуся з вами в молитві за той день, коли український народ буде знову вільний і зможе сам вибрати собі форму правління. Я щасливий, що міг прийти до вас і переказати вам, що уряд президента Айзенгавера присвячує багато уваги питанню звільнення, не менше, ніж кожний з вас, і запевнити вас про мою постанову працювати для цієї справи так довго, як довго залишуся в публічній службі. Я раджу вам живо пам'ятати про цей день і закликаю вас не забувати, що цей день означає, як це найкраще висловлено в титулі вашого історичного національного гимну: „Ще не вмерла Україна" — закінчив свою промову конґресмен Бентлі.

Промову конґресмена вислухали приявні з неслабнутою увагою, хоч вона тривала понад пів години.

Другий гість, п. Сіґуртс Рудзітіс, у своїй промові висловив подив поневолених народів для українського завзяття в боротьбі за волю. „Ваш народ показав нам, що краще вмерти вільною людиною, ніж жити неславно в неволі" — говорив наш приятель.

Український промовець на прикладах з української історії ствердив, що самостійність і соборність — це головні засади української політики. Відступлення від одної з них, без огляду на обставини, — це національна зрада. Торкаючись сучасного стану української визвольної справи, назвав шкідливим для визволення України всякі спроби деяких груп українських політичних діячів говорити чи співпрацювати з колами чи комітетами, що не визнають актів 22 січня 1918 і 1919 рр.

У мистецькій частині вечора брали участь солістка-співачка Наталя Носенко, піяністка Марта Тарнавська і чоловічий хор ООЧСУ під кер. д-ра Б. Кушніра. Сумівка Оля Білик продеклямувала віршик Володимира Переяславця „Дзвони в Україні". Друга частина вечора стояла на високому мистецькому рівні.

Це святкування відбулося заходом обидвох Відділів УККА в Дітройті і Гемтремку. Того самого дня і в тій самій годині на сході Дітройту Федерація Українців стейту Мішіґан улаштувала теж святкування січневих роковин. Добре хоч, що в іншій частині міста і не при тій самій вулиці, що й Відділи УККА, як це бувало давнішими роками.

Другого дня в місцевій англомовній пресі появилися прихильні дописи про святкування з довшими цитатами промов, головно з промови конґресмена Бентлі.

Петро Кореняк.

Нюарк, Н. Дж

ПОПИС-МАСКАРАДА

Діточа музична імпреза, що відбулася в неділю 6 лютого 1955 року, заходом Українського Музичного Інституту в Нюарку, Н. Дж., була замітна своєю оріґінальністю.

Музичні пописи молодих учнів музики, звичайно, відбувалися в доволі суворій обстановці порожної сцени, з самітним фортепіяном посередині, що радше відстрашував, як потягав молодого виконавця. Отже, зовсім природно, вчителі Музичного Інституту почали шукати доріг для злагіднення цієї обстановки та введення трохи свобіднішої атмосфери, яка була б більше співмірна світовідчуванню дитини. Оріґінальний задум дозволити дітям виступати в костюмах, що відповідали б назвам і характерам виконуваних творів, швидко назрів в ідею пов'язати поодинокі точки в сценічні картини, які, крім інструментальної гри, давали б дітям ще й можливість драматичного руху і дії. Цією доволі складною побудовою, а теж і організацією підготовки, зайнялася п. Галина Клим, сценічним оформленням — п. Іванна Кононів, уложенням віршованого тексту — п. Таїса Богданська.

І так перед очі глядача, замість сухого „попису" за порядковими числами програмки, було виведено п'ять ефектовних сценок, з яких кожна творила для себе окрему цілість. І хоч не було між ними особливого пов'язання, то все ж спільною для них всіх була основна ідея, подана ще в першій картині — інтродукції.

Три подруги вибираються на баль - маскараду. Сповнивши кімнату своєю грою і втіхою близької забави, виходять. Тоді з вази виступають квіти, з образу сходить „Царівна з Орієнту", пробуджується Котик, що досі дрімав на канапі, — і все те навшпиньках підкрадається до фортепіяну, що ще дрижить ритмом недавніх звуків. Несміло торкаючись клявішів, вони швидко знаходять свою „власну" музику, що відповідає їх властивій природі — цвітки, котика чи царівни з Орієнту. Так отже музика не є окремим привілеєм людини, вона є теж власністю живої і мертвої природи, — що й було показано в наступних картинах „водного царства", „зимового сну", „що чувати в світі" і „музикальної хвилини".

Серед усіх фантазійних появ не забуто теж і про близьке й рідне, як наприклад у зворушливій сценці приходу під час „зимового сну" українських колядників зі звіздою, що принесли в дарунку сплячій дівчинці привіт і колядки з України.

У висліді цілий вечір був дуже милою музичною розвагою так для дітей як і для старших. Діти-виконавці не тільки повністю вживалися у свої ролі і при виконанні музичних точок і сценок почувалися зовсім свобідно, але й знаменито при тому забавлялися. Приємно було теж почути поміж ними деякі незаперечні завдатки музичних талантів. Дбайливість і мистецький смак, з якими були виконані костюми теж у великій мірі причинилися до повного успіху вечора.

У виконанні програми брали участь учні пань Т. Богданської, Г. Клим та І. Заяць (фортепіян), п. В. Цісика (скрипка) та один бандурист — учень п. В. Юркевича.

Після музичної частини вечора відбулася діточа костюмова забава.

Р. В.

Рачестер, Н. Й.

З ДІЯЛЬНОСТИ УКРАЇНСЬКОГО ЗОЛОТОГО ХРЕСТА

Загальні Збори для відновлення діяльности Українського Золотого Хреста в Рачестер, Н. Й. відбулись дня 1-го липня 1954 р., в приявності 26 осіб. Сьогодні відділ начисляє 45 членок.

А що зробили члени УЗХ за 7 місяців?

Передовсім постановили з кожної імпрези давати на якусь добродійну ціль з чистого доходу 75%, залишаючи для Відділу тільки 25%, і цеї постанови дотримують.

15. серпня 1954 р. влаштовано тут першу, дуже цікаву і в Рачестері не практиковану імпрезу — Дитячий Фестин. Дохід призначено для українських дітей в Европі. В програмі були перегони в мішках та інші дитячі забави. Приємно було дивитись, як радісно всміхались дитячі оченята до різних іграшок, призначених як нагороди за біги. Пані з УЗХ не забули також про родичів і старших гостей і приготовили їм смачний буфет.

Фестин дуже дбайливо підготовили члени Управи з головою п. Анною Хмиляк у проводі. — Площу на фестин відступив безплатно знаний всім в Рачестері бизнесмен п. Шереліс. Чистий дохід дол. 133.-

Друга дуже вдала імпреза — це „Андріївський Вечір". Товариськими забавами вміло проводив проф. Цепенда, а п. Катерина Андрусів і п. Іван Деркач пригадали нам, ак колись, в „Старім Краю" на селі, отаборювались цигани, а циганочки ходили ворожити. В дружній забаві непомітно проходили години. А результат? Зближення молодшого покоління зі старшим і... дол. 100 чистого прибутку, який призначено на видання творів О. Лятуринської і коляду для залишенців.

І врешті третя самостійна імпреза. — Це 8. січня 1955 р. — „Спільний Свят Вечір". Тут в мініятурі показано своїм і чужим наші українські звичаї. — Поставлено дві сценки: для дітей О. Вільшенка: „Хтось дасть захист" і для старших Люсі Барвінок-Карабіневич „Свят Вечір на Україні". Мистецьким оформленням зайнялась п. Карабіневич, а коляди виконували члени Церковного хору під керівництвом проф. Цепенди.

В дитячій сценці брали участь наші найменші члени: Сестри Пружняк, Христя Гошовська, Ірка Матійчин, — як пори року, Оксана Кричук — Архангел Михаїл, Любця Цегельська — Мати Божа, І. Маньківський — Св. Йосиф і три царі: Влодьо Стеців, Микола Лопухович і Юрчик Повх.

В п'єсі для старших пп. Зелес і Сніженко та панове: Бандура, Сніженко і Пружняк. Всі виконавці тримали глядачів увесь час в напруженні, а п. Зелез в ролі мами зворушувала до сліз.

Після офіційної частини голова Відділу УЗХ п. Анна Хмиляк привітала гостей і побажала всім Веселих Свят, а Всеч. о. Городецький провів молитву і на кілька хвилин впровадив нас в наші батьківські оселі на рідній землі та пригадав чар Свят-Вечора на Україні.

Між гостями около 14 осіб американців, в тім 2-ох священиків, які з великим заінтересуванням слідкували за програмою і просили вияснень. Після вечері всі діти (39) одержали безплатно дарунки з солодощами та іграшками. Чистий дохід дол. 134.-, з якого призначено дол. 100.- на відновлення Церкви.

Два рази наш Відділ відбув зустріч з членами УЗХ зі Сиракюз, які прибули до Рачестер на 25-ліття ОУН (3 членки) і 70-ліття Укр. Жін. Руху (8 членок) — під проводом своєї голови п. Теклі Каменюк і секретарки п. Тетяни Залеської. В обох цих імпрезах наш Відділ брав активну участь.

В жовтні 1954 р. намагано започаткувати Санітарні Курси першої помочі, але, на жаль, зголосилося тільки 5 кандидаток і мусіли цю справу відложити.

В підготовці більша дитяча імпреза.

В загальному за 7 місяців існування було дол. 757.15 обороту, з якого на різні допомогові цілі передано дол. 351.

30. січня 1955 р. відбулись Річні Збори Відділу, на яких вибрано слідуючу Управу: голова — Хмиляк Анна, заступниця голови — Гринів Тетяна, секретар Повх Міра, скарбник — Кричук Параска, культурно-освітній референт — Зелез Ярослава, Члени Управи: — Костів Евдокія і Маньківська Стефанія. Контрольна Комісія: — голова: Андрусів Катерина і Члени — Весела Марія і Пружняк Магда.

При нагоді Зборів зложено на Коляду для залишенців дол. 42.- Гроші дали: Відділ УЗХ дол. 25., По дол. 2.-: пп. Весела, Зелез, Кричук, Повх. По дол. 1: пп. Гринів Андрусів, Хмиляк, Костів, Пружняк, Захарків, Маньківська, Білик, і Семків.

М. П.

Трентон, Н. Дж.

Посвячення прапору 18-го Відділу ООЧСУ та Академія Крут в Трентоні.

В неділю 30-го січня 1955 р. в Трентоні українська громада була свідком урочистостей свячення прапору 18-го Від. ООЧСУ, що відбулося по Службі Божій в українській православній церкві св. Тройці. Акту урочистого свячення прапору доконав о. мітрат Мих. Запаранюк. Держав прапор у міцних своїх руках почесний кум, голова Головної Управи ООЧСУ, проф. Ів. Вовчук. Від прапора по всій церкві розходилися вузькі синьо-жовті стрічечки до майже всіх вірних, що виповнили по береги Божий Храм. В коротенькій науці з нагоди свячення, о. мітрат вказав на велику символіку прапору та побажав донести його до столиці України — Києва. Церковний хор, на заклик о. мітрата, заінтонував многая літа для ООЧСУ — Трентон. Рівночасно відбуто панахиду по першім члені ООЧСУ та по героям з-під Крут й роздано просфори. Голова Копецький — від ООЧСУ Трентон, запросив усіх присутніх до залі „Сокола", де при удекорованій сцені 12-ма прапорами засіли при застелених столах біля 100 відпоручників старшого громадянства, гостей та членів організацій. Почесний кул, проф. Ів. Вовчук, держучи прапор, після глибоко продуманої промови про самостійницькі позиції української спільноти, про єдиномисліє української громади й про непохитність організацій визвольного фронту відносно непередрішенських позицій наших віковічних ворогів — московських імперіялістів, передав прапор голові який з своєї черги передав його прапороносцеві І. Понятишинові. Потім слідували привіти, усні й письмові. Усні привіти зложили: голова Г. У. ООЧСУ проф. Ів. Вовчук, від учасників Визвольних змагань та Союзу Гетьманців полк. Р. Дольницький, від УНС — Трентон Сабат, від Філії УККА — Ню Йорк, який ООЧСУ Трентон переслав поважну суму грошей на видання англійської книги про УПА, вітав д-р О. Соколишин, від СУМА Пасейк Яремко, від СУМА Трентон, голова Анд. Турчин, 1-ий Від. ООЧСУ мґр. Пришляк, від ООЧСУ Пасейк Озарук, від ООЧСУ Джерзі Сити, голова Цьолко, від „Просвіти" Трентон Гоянюк, від Дивізійників Трентон Б. Дубик, від Тов. б. Вояків УПА учасник рейдуючих частин УПА на захід Шевців, від Від. ООЧСУ Бейон, голова Кармелюк, від поневолених народів голова словацького Сокола П. Зофчак по-англійськи. До привітів викликав Гоянюк, а письмові привіти, переважно від інших відділів ООЧСУ прочитав Шевців.

На закінчення офіційної частини урочистостей забрав слово почесний кум проф. Ів. Вовчук, який звернув увагу на те, хто веде українське суспільство, під яким прапором, й куди веде, до якої мети, тут в Америці. Після відспівання „Не пора" та національного гимну, слідували вписи до Пропам'ятної Книги та складання пожертв. Того самого дня ввечорі, з рамени Відділу ООЧСУ Трентон, відбуто Академію 37 річниці Крут, де святочне слово виголосив полк. Р. Долинський, вказуючи на науку, яку слід передати нашим поколінням. Академію відкрив б. Вояк УПА, який ще недавно виконував на рідних землях заповіт крутянців — Шевців. Український мішаний хор під дириґентурою І. Вігуна відспівав ряд патріотичних й стрілецьких пісень. Слідували деклямації Лесі Понятишин та Юного СУМа-івця Кардаша, як також соло Віри Цебенко при фортепіяновім супроводі п-ни Роксоляни Оґроднік. Академію закінчено відспіванням національного гимну.

Д-р Ол. Соколевич.

З концертової залі

Дарія Каранович

(Український Музичний Інститут в Ню Йорку. Заля Літ.-Мист. Клюбу. Субота 29 січня 1955 р.)

Як це не дивно, але мені довелося вперше чути в самостійному ресіталі цього видатного майстра українського піянізму.

Хоч вона і не потребує ані мосі атестації, ані мосі рекомендації, — все ж таки мушу сказати, що п. Дарія Каранович належить до плеяди не багато численних українських мистців-виконавців, озброєних високою культурою та першорядною технікою. Її творча метода, яка просякає виконання майже кожного твору, — надзвичайно цікава. Вона полягає в емоційному піднесенні, в мужності фразування, та в відповідному старанному виконанні авторських намірів. Її технічний апарат має за джерело славні західньо-европейські піяністичні традиції, які базуються на солідній фундаментальній технічній точності.

Програма цього вечора була зложена з творів композиторів Барвінського, Ревуцького, Лятошинського, Бетговена, Шопена та Сен-Санса. Щоправда, як і завжди це буває у кожного виконавця, деякі з виконуваних творів були ближче до серця виконавця. При уважному спостереженні технічних засобів піяністки, мені, іноді здавалося, що її самоподібні та аранжеровані пасажі ,останні частини сонат Бетговена та Шопена) були трохи легковажні, — „трошки зверху".

Проте, поспішаю зазначити, що фортепіян, на якому грала піяністка, не мав, на жаль, досконалої механіки, подвійного удару клявішу і тому не завжди відповідав її намірам. Наприклад, тріолії, які супроводжають кантілену в першій частині Місячної Сонати Бетговена, раз-у-раз помітно турбували піяністку.

Але не дивлячись на це, вся програма, яка складалася на половину з творів українських композиторів, була виконана майстерно і артистично. Найбільше вдалася піяністці — третя частина сонати Шопена, і досить рідко виконувана Таката Сен-Санса. Поетично і тепло звучали твори українських композидорів.

Дарія Каранович, знаний український мистець, талант якого виріс і розквітнув ще на далекій тепер Західній Україні, на очах багатьох тих, які сьогодні слухали її концерту.

Тому, так особливо тепло, так щиро вітала її рясними оплесками та квітами вдячна авдиторія.

П. Д. Каранович мала великий успіх, і на вимогу авдиторії виконала ще декілька творів.

Микола Фоменко

Створено Об'єднання Українців-Буковинців в ЗДА

На З'їзді Делеґатів Українців-Буковинців 15 січня 1955 р. засновано в Ню Йорку „Центральне Об'єднання Українців Буковинців в ЗДА", з місцем осідку централі в Ню Йорку. Метою новоствореної організації є: а) об'єднувати українців буковинців в ЗДА та б) обороняти інтереси української Буковини і її населення, як складової частини Української Держави. Об'єднання Українців-Буковинців в ЗДА є організацією понадпартійного характеру і хоче співпрацювати з усіми українськими організаціями, що визнають Акти Державности і Соборности Української Народної Республіки з 22 січня 1918 і 1919 рр.

До Управи Центрального Об'єднання обрано:

Голова — інж. Іван Жуковський (Ню Йорк); заст. голови — Денис Квітковський (Дітройт, Міш.), інж. Вол. Бережан (Шикаґо, Ілл.), Петро Григорович (Ню Йорк); секретар — Микола Шпитко (Ню Йорк); фін. референт — Петро Войновський (Нюарк, Н. Дж.); референт зовн. зв'язків — д-р І. Новосівський (Ню Йорк); без функції — інж. Василь Нагірняк (Шикаґо), Філарет Лукіянович (Филаделфія, Па).

Заступники: д-р Олександер Соколишин (Ню Йорк), І. Смерека (Дітройт), Омелян Суховерський (Нюарк).

До Контрольної Комісії обрано:

о. Александер Циґанюк (Ню Йорк), Василь Мизак (Ню Йорк), Михайло Никорович (Филаделфія, Па.).

Заступники: І. Лакуста (Филаделфія, Па.), Богдан Дубик (Трентон, Н. Дж.).

З уваги на великі заслуги для оборони української Буковини, З'їзд Делеґатів обрав почесними членами Об'єднання:

Пп. проф. Романа Смаль-Стоцького, д-ра Сіменовича з Шикаґо, Ілл., адв. Івана Панчука з Дітройту, Міш., д-ра Григорія Скигара з Лос Анджелесу та д-ра Фльору з Шикаґо, Ілл.

З'їзд Делеґатів зокрема привітав добре задуману і дуже актуальну працю „Буковина", що тепер приготовляється до видання редакційною колеґією в складі: проф. Теофіля Бриндзана (Німеччина), інж. Аркадія Жуковського (Франція) і Дениса Квітковського (ЗДА).

У сучасну важку історичну хвилину, коли важиться доля світу, а з ним і України, та коли румунські реакційно - імперіялістичні кола на еміґрації почали ревізіоністичний наступ за привернення їм українських земель Буковини і Бесарабії, а наші брати на Батьківщині не мають можливости вільно висловлювати своєї волі, Об'єднання Українців Буковинців в ЗДА має стати живим голосом волі української Буковини, голосом протесту проти всякого намагання відірвати українську Буковину від її природного матірного пня — Соборної України.

І. Ж.

● Міністерство пошти в Англії скасувало існуючу від 30 років постанову, згідно з якою робітниці й службовички не повинні носити пачок важчих, як 15 фунтів. Як арґумент такої зміни подано, що теперішні англійки стали сильніші.

● У французькій місцевості Валь-Д'Ізер мешканці містечка й кількасот прогулянківців, що з'їхались на спортове дозвілля, протягом п'яти днів були відрізані від світу, бо лявіни загородили всі дороги. Щойно сніжними плугами вдалося відгорнути сніг, завглибшки 15 стіп.

З ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ

У СПРАВІ „СВЯТА ДЕРЖАВНОСТИ" В МІННЕАПОЛІСІ

В щоденнику „Свобода" з дня 29-го січня ц. р. появився за підписом О. Л. Л. опис „Свята Державности" в Міннеаполісі, в якому є замітка про „танці влаштовані частиною громадянства", яка кривдить 15-ий Відділ УЗХ, що на нашому терені проводить велику харитативну роботу, несучи поміч і стало висилаючи допомогу до Европи нашим залишенцям.

У зв'язку з цим не відмовте помістити повище вияснення.

Рік річно Відділ УЗХ в карнавалі влаштовує забаву, дохід з якої пересилається на допомогу залишенцям. На зборах Управи Філії УККА в Міннеаполісі дату свята Державности, на виразне бажання голови Філії п. О. Л. Л., було визначено на день 30-го січня і на тих же зборах заступник голови Філії п. С. Коцюба (що є одночасно головою окружної Управи ОДВУ, УЗХ і МУН) повідомив, що в такому випадкові УЗХ на день 22 січня призначає забаву.

Тим часом п. О. Л. Л. змінив дату свята Державности (не повідомляючи навіть про це членів Управи Філії УККА), про що Управа Відділу УЗХ довідалась з преси, коли вже заля і музика на забаву були замовлені, мусіли бути заплачені без огляду на те, чи забава відбудеться, чи ні.

Уважаючи, що недопустимим є тратити в такий спосіб гроші, призначені на харитативну роботу, голова Окружної Управи УЗХ, ОДВУ і МУН звернувся до О. Л. Л. за виясненням, на що п. О. Л. Л. порадив відбути забаву, як було заповіджене, бо програма Свята є коротка, зачнеться точно і до години 9-ої ввечері буде закінчена (в дійсності програма закінчилась о год. 11-ій ввеч.).

На забаві було всього 90 душ, з яких близько третина прибула вже по закінченні програми свята (отож трохи далеко до тої сподіваної на святі півтори тисячки). Присутні жертвенно зложили гроші на покриття коштів, а крім того, забава принесла близько 50 дол. чистого доходу, які, як заплянувано, будуть переслані для залишенців.

Це вияснення кидає відповідне світло на поступовання голови Філії УККА п. О. Л. Л, тому стримуємось від дальших коментарів.

Одначе, чи не належало б централі УККА вглянути в справу, чому, за черґою, від початку року зрезиґнували такі члени Управи Філії: секретар, культурний референт, касир, заступник голови, фінансовий секретар, люди, що належать до різних угруповань.

Надієтось, що не відмовите помістити це вияснення, щоб в такий спосіб направити кривду, заподіяну людям доброї волі.

С. Коцюба

голова окр. Управи. ОДВУ, УЗХ і МУН

У СПРАВІ ФЕЙЛЕТОНІВ ВУСАТОГО

Вельмишановні Панове!

Вже кілька разів появлялися на сторінках Вашого цінного щоденника фейлетони за підписом „Степан Вусатий". Не знаю, яке враження роблять ці писання захованого під псевдонімом автора на загал читачів „Свободи". Пригадую, що раз вже появився був проти цих писань протест одного з Ваших читачів.

Дозвольте мені, Вашому читачеві і співробітникові висловити свою думку в цій справі. З писань „Степана Вусатого" проглядає нехіть і бажання приниження цілої нашої еміґрації. Він осмішує не наші слабі прикмети, а нас самих, наших представників, нашу працю. У фейлетоні з 4 лютого словом „еміґрація" він коле очі читачів аж 22 рази. На мою думку такі вислови, як, „воююча Україна", „визвольна політика", „Червону Калину визволяти" у насмішливому тоні вживатись не повинні. Подібно напр. „репресованці"; чи це теми для насміхів? Чи варто цим займати час Вашим складачам і забирати місце у Вашому щоденнику? Думаю, що не варто. Не варто теж на сторінках нашої „Свободи" друкувати такі москалізми, як „Держись, еміґраційна шапка!"

З правдивою до Вас пошаною.

Василь Витвицький.
Дітройт, Міш.

УПРАВА ОБ'ЄДНАННЯ Б. ВОЯКІВ УКРАЇНЦІВ — ВІДДІЛ В НЮ ЙОРКУ
подає сумну вістку, що
сл. п. Д-р Лука МИШУГА
б. четар УГА., б. старшина в Штабі Головного Отамана Військ У.Н.Р.,
співосновник та визначний член ОбВУА
помер в Ню Йорку дня 8-го лютого 1955 р.
Вічна Йому Пам'ять!

Драстичні пляни АФП для забезпечення добродійних фондів

Маямі Біч, Флорида.—Американська Федерація Праці розіслала до всіх своїх членів драстичну програму, як треба дбати про забезпечення спілкових добродійних фондів. В програмі зазначено, що саме будуть робити управи спілок і уряд, щоб не допустити до надужить в заряджуванні цими фондами, які становлять більйони долярів. Цю програму склала комісія під проводом голови АФП Джорджа Міні та секретаря-скарбника Вільяма Ф. Шніцлера. Голови 111 філій АП мають подати свої завваги до пропозицій, висланих із Виконної Ради. Виконна Рада 2-го травня на своєму засіданні в Вашингтоні розгляне всі пропозиції філій, і тоді можна буде прийняти рішення, як дбати про забезпечення фондів, зібраних робітничими спілками на добродійні цілі. В пропозиціях передбачено всі заходи, щоб урядовці, які завідуватимуть фондами, не могли надуживати своїх становищ.

Домагається звільнення від оподаткування видатків на утримування людського тіла

Вашингтон. — Республіканський конгресмен О. П. Болтон вносить до Конгресу законопроєкт, згідно з яким можна б було звільняти від оподаткування всі витрати на утримування людського здоров'я, подібно як підприємці відтягають витрати на утримування машин у фабриках. Досі податковець міг відтягнути від оподаткування тільки таку суму, видану на лікарські і дентистичні витрати, яка перевищає три відсотки з його прибутків. Конгресмен Болтон вносить законопроєкт, згідно з яким можна б було відтягати від оподаткування всі витрати на лікування здоров'я (в тому й зубів). Податковці могли б відтягати також витрати на добровільне забезпечення здоров'я та на право лікування в шпиталі. Якщо цей законопроєкт був би ухвалений, то збільшився б дефіцит у бюджеті в фінансовому році, який починається 1 липня цього року, а президент Айзенгавер просив Конгрес не збільшувати недобору в найближчому фінансовому році.

Спілка готелевих робітників допомагає здійснювати іміграційний закон

Ню Йорк, Н. И. — Віцепрезидент Міжнародної Спілки Готелевих і Ресторанних Робітників, Берт Г. Росс, заявив, що ця спілка, яка має 425,000 членів, вивчає можливість допомогти новим імігрантам з Европи прибути до ЗДА на основі нового іміграційного закону з 1953 року. Спілка подбає підшукати працю в своїх підприємствах для нових імігрантів. Росс говорив про ці пляни на обіді в честь нового асистента в справах нових імігрантів при державному департаменті, Едварда Корсі, який 17 січня виїхав до Европи, щоб знайти способи вийти з сліпого кута, в який зайшла справа нових імігрантів. Згідно з новим іміграційним законом, до ЗДА прибуло досі тільки 13,056 осіб, хоч до кінця 1956 року мали б бути допущені 214,000. Робітнича спілка має прослідити, скільки місць праці для нових імігрантів міг би дати готелевий і ресторанний промисли. Росс заявляє, що в його спілці є запотребовання на велике число кухарів, і цю працю можна б запропонувати новим імігрантам.

Конґресова комісія прийняла законопроєкт про кари за образу Конґресу

Вашингтон. — Правнича Комісія в Палаті Репрезентантів прийняла законопроєкт, який уможливить швидше карати тих свідків, які відмовою зізнавати в Конґресі ображають Конґрес. Досі багато свідків відмовлялися зізнавати в Конґресових Комісіях, посилаючись на П'яту Поправку до Конституції, а деякі свідки ще й своєю поведінкою та словами ображували Конґрес. Теперішня процедура дозволяла відсилати тих свідків до генерального прокуратора, який мав визначити „відповідну дальшу акцію". Новий законопроєкт дозволяє тих свідків, які ще й іншими способами ображатимуть Конґрес (не тільки відмовлятися від зізнань), негайно передавати судам, які зможуть негайно карати їх. Щоб свідка можна було передати судові, потрібна звичайна більшість голосів в Палаті Репрезентантів або Сенату, або тільки більшість якоїнебудь конґресової комісії. Такий законопроєкт вже був ухвалений минулого року в Палаті Репрезентантів, але Сенат не ухталив того законопроєкту, бо не мав на те часу в попередній сесії.

ЗМЕНШЕННЯ АМЕРИКАНСЬКОЇ ТОРГІВЛІ ДО ПІВДЕННОЇ АМЕРИКИ

Ню Йорк, Н. И. — Члени Закордонного Обмінного Кредитового Бюра на своїх зборах в Ню Йорку нарікали на те, що торгівля із країнами Південної Америки зменшилася так, що до цих країн вивозиться тепер товарів менше, як на Формозу або до Коста Ріки, де недавно лютувала громадянська війна. Від довшого часу зменшується американський експорт до Бразилії, Чіле, Арґентини і Колюмбії. Хоч на Формозі загрожує небезпека воєнних дій, експорт туди не припинився. Формозькі купці вимагають щораз більше хемікалій, електричного приладдя фармацевтичних продуктів. ської Ліґи, члени якої зобоНе зменшився експорт із ЗДА до Коста Ріки, Нікараґви і Панами, хоч в цих країнах були політичні заворушення. Зате в названих вище чотирьох південно-американських країнах, не замовляють тепер більшої кількости американських товарів. Бразилія відчуває великий брак долярової валюти, а інфляція бразилійської валюти не дозволяє цій країні на широку торгівлю з ЗДА. Бразилійську валюту могла б врятувати збільшена продукція нафти. В Чіле економічну кризу спричиняє обниження валюти, яку не зможе направити навіть збільшена продукція міді.

АФЛ ЗАКЛИКАЄ НІМЦІВ НЕ ПРОТИВИТИСЯ ОЗБРОЄННЮ НІМЕЧЧИНИ

Маямі Біч, Флорида. — Американська Федерація Праці закликає німецькі робітничі спілки припинити спротив озброєнню Німеччини. У своєму заклику, що його АФП вишле всім вільним робітничим спілкам в Европі, американські робітники домагаються підтримки для Паризького договору в справі озброєння Німеччини та допущення Західньої Німеччини до Північно-Атлантійського Пакту. АФП твердить, що це є конечне „для розвитку міжнародної демократії й єдности", щоб можна було протиставитися дальшим совєтським... він має за ціль здобути прихильність 7,500,000 німецьких робітників, об'єднаних в робітничих професійних спілках. Цей заклик має поборювати становище „невтралістів", які твердять, що Німеччина й Франція мають бути невтральними на випадок явного конфлікту між комуністичними державами та Заходом. АФП твердить, що слабість держав демократії не стримує, а тільки заохочує комуністів до дальшої аґресії і тому не треба боятися, що сильна Західня Німеччина спровокує війну СССР в Европі.

Ставайте членами Українського Народного Союзу, а тим самим і співвласниками 16-мільйонового майна УНСоюзу.

ВСЯЧИНА

СЕСІЛ ДЕ МІЛЛ ПРОЄКТУЄ ОДНОСТРОЇ ДЛЯ ЛЕТУНСЬКОЇ АКАДЕМІЇ

Суперінтендент Летунської академії в Колорадо Спрінґс, Коло., генерал-ляйтенант Гюберт Р. Гармон повідомляє, що відомий кіновий вирібник Сесіл де Мілл проєктуватиме однострої для студентів Летунської академії. Генерал твердить, що кадети - летуни „будуть носити найкращі однострої", яких досі не мала жадна американська військова частина. Де Мілл за свою працю не дістане грошової винагороди.

ЗГИНУВ ҐОРИЛЬ, БО НЕ ЇВ ВІТАМІН

Ще 1951 року згинув славний ґориль в зоопарку в Шикаґо. Аж тепер лікарі й ветеринарні лікарі виявили причини його передчасної смерти. Урядово ствердженo, що смерть настала внаслідок стиснення легенів через недугу серця. Але науковці погоджуються в тому, що ґориль Бушман згинув тому, що чогось бракувало його харчам, хоч він денно їв: 22 фунти свіжих овочів, городини та пшеничного хліба і випивав три кварти молока. Науковцям важко збагнути, що бракувало дієті ґориля Бушмана, який важив 550 фунтів і був трохи затовстий в порівнянні з своїми товаришами з африканських пралісів. Вчені не можуть пояснити, чому ґорилі не можуть розмножуватися в неволі, і що бракує їхній дієті, щоб вони могли довго жити.

АМЕРИКАНЦІ ПИЛИ МЕНШЕ ПИВА В 1954 РОЦІ

Фундація Броварників ЗДА повідомляє, що в 1954 році в ЗДА випили на 3.2 відсотка менше пива в порівнянні з 1953 роком.

В 1954 році американці випили 83,292,707 бочок пива, а в 1953 році — 86,045,116 бочок. Внаслідок цього зменшилася і продукція цього напою: в 1954 році випродуковано 88,-934,156 бочок, а в 1953 році на 3.4 відсотка більше — 92,104,-063.

ЕСКІМОСИ СТЕРЕЖУТЬ КОРДОНІВ НА АЛЯСЦІ

Здовж льодового кордону між Аляскою і Сибіром повнять службу два ескімоські скавтові батальйони з Крайової Ґвардії Аляски. Вони так зорганізовані, щоб могли робити службу впродовж 24 годин дня, виконуючи при тому й свої нормальні заняття: рибальство, ловецтво або траперство. Вони повідомляють американські військові команди про всі рухи совєтських військ. Команда армії переконана, що СССР вдарить з півночі, коли буде починати третю війну.

З 11-ОХ ДОЛЯРІВ РОБИВ 20

Тайні аґенти арештували 27-річного Кліфорда Ф. Феннімора за те, що роздирав десятидолярівки і однодолярівки на дві половини, а пізніше лучив половинку з одинки з половинкою з десятки і давав це людям як десятку.

Він ходив до шинків, де платив 20-долярівкою. Коли йому видавали правдивою десяткою, він замінював її своєю підробленою „десяткою" і в той спосіб вимінював десятки „свого виробу". Але це йому вдалося тільки чотири рази, бо за п'ятим разом його арештовано.

ТРУМАН ВИКІНЧУЄ СВОЇ СПОГАДИ

Бувший президент Геррі Труман мав виступати на телевізійній станції Колумбія Бродкестінґ Систем 4 березня, але просив скасувати його виступ, бо він дуже зайнятий докінчуванням своїх спогадів. Бувший президент дбає, що б історія вірно оцінила його урядування, особисто збирає фонди на бібліотеку - музей свого імени і викінчує спогади, в яких змальовує своє життя від хвилі, коли почав політичну діяльність аж до залишення Білого Дому, коли туди ввійшов президент Айзенгавер.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Місячні збори 117 відд. „Запорозької Січі" відбудуться в суботу, 19-го лютого, о год. 7-ій в домівці при 33 Е. 7-а вул. Просимо точно зявитися і полагодити справу вкладок вчас. — С. Кучма, пр.; М. Корчинський, кас.; В. Калина, секр.

АЛЛЕНТАВН, ПА. — Б-во св. Арх. Михаїла відд. 147 повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 20-го лютого в залі параф., 803 Фронт вул., в другій год. попол. Просимо членів прийти. Довгуючі члени які не вирівняють своїх вкладок цього місяця на зборах, будуть суспендовані. — І. Зазворський, предс.; Г. Біленький, кас.; І. Федорак, секр.

ШІКАҐО, ІЛЛ. — Місячні збори Т-ва Т. Шевченка відд. 252 відбудуться в неділю, 20-го лютого в залі при 2250 В. Кортез вул. о год. 12-ій в полудне. — Когут, секр.

АНСОНІЯ, КОНН. — Відділ 262 на своїх річних зборах, що відбулися у січні вибрано такий уряд: Е. Мілек, предс.; С. Верт, кас.; О. Придун, секр. Місячні збори відбуватимуться в другу неділю місяця.

ПЛЕЙНФІЛД, Н. ДЖ.—Т-во ім. І. Франка відд. 372 повідомляє всіх членів, що місячні збори відбудуться в суботу, 19-го лютого, о год., 7:30 веч., в домі VFW вул. Вашинґтон. Проситься всіх членів обов'язково прибути на збори і вирівняти свої залеглі вкладки. Повідомляється членів, що на річних зборах 22. січня вибрано новий уряд: П. Дибайло, предс.; С. Завадовський, заст.; І. Головка, кас.; Ф. Летвінський, заст.; Й. Ярема, фін. секр. Шило, заст.; К. Наконечний, рек. секр.; надзирателі хворих: В. Ярема, Р. Ярема; контр. комісія: Д. Гича, С. Дубий, В. Реновець. Нова управа закликає всіх членів до спільної праці для добра нашого Т-ва.

РАЧЕСТЕР, Н. Й. — Б-во св. Йосафата відд. 217 повідомляє, що місячні збори відбудуться в неділю, 20-го лютого, о год. 2-ій в церковній залі, 303 Гудсон Ев. Просимо членство явитися на збори і виконати свій обов'язок. Члени, які платять хворобове, якщо не вирівняють своїх залеглих довгів до 3 місяців, тоді тратять право до запомоги. М. Макусій, рек. секр.

НЮ БРОНСВИК, Н. ДЖ. — Т-во Запорозька Січ, відд. 353, повідомляє всіх членів, що збори відбудуться в неділю, 20-го лютого, о год. 5-ій попол. в параф. залі при 306 Somerset St. З уваги на те, що на річних зборах зайшло мале непорозуміння, яке хочемо направити, просимо всіх до численної участи і поради. Також буде збірка місячних вкладок. Проситься членів вирівняти свої залеглости. — Н. Василюк, секр.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. — 397 відділ повідомляє своїх членів, що побір складок буде в суботу, 19-го лютого від год. 7:30 до 8. веч.;і в неділю, 20-го лютого від 12 до 2. попол., під ч. 847 Н. Френклін. Прохаємо членів точно вирівнювати свої складки бо легковажне зволікання може привести до суспендування і втрати забезпечення. Пригадуємо членам, що реченець вплати Нац. Датку кінчиться і хто ще не вплатив його, повинен це негайно зробити. Нац. Даток приймаємо враз з вкладками. — М. Субтельний, О. Штогрин.

Посмертні Згадки

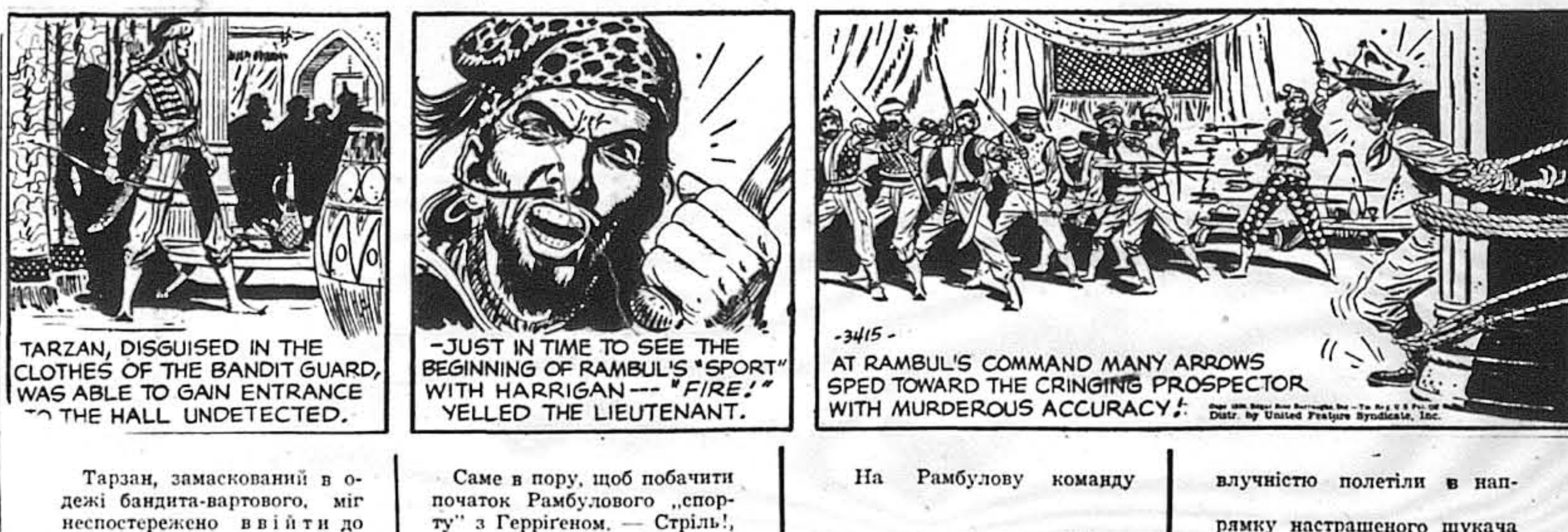
ГРИГОРІЙ ПІЛЯК, член Б-ва св. І. Хрестителя, відд. 230 У. Н. Союзу в Йонґставн, О., упокоївся по короткій недузі 5. лютого 1955 р. Покійний народився 1902 в селі Кропивники, пов. Дрогобич, Зах. Україна. До Америки приїхав 1949 р., до Союзу вписався 1950 р. Полишив у смутку дружину Анну, і двоє дітей, Маріяна і Ольгу. Похорон відбувся 9. лютого з погребового заведення до гр.-катол. церкви Пресв. Тройці, а відтак на цвинтар Calvary в Йонґставн, О. — В. Й. П.!

І. Павловський, секр.

МАРІЯ КОХАНСЬКА, членка Т-ва ім. С. Мельничука, відд. 331 У. Н. Союзу в Мілвіл, Н. Дж., упокоїлася в Бозі по короткій недузі 3. лютого 1955 р. Покійна походила з с. Чавне, пов. Сянок. Прожила 64 роки. Полишила в смутку мужа Михайла, 5 синів, 3 дочки, зятів і внуків. Похорон відбувся з похорон. заведення до укр. гр.-катол. церкви св. Николая, а відтак на цвинтар. — В. Й П.!

А. Романюк, секр.

ТАРЗАН, ч. 3415. Ніякі спор тові шанси.

Тарзан, замаскований в одежі бандита-вартового, міг непостережено ввійти до залі.

Саме в пору, щоб побачити початок Рамбулового „спорту" з Ґеррігеном. — Стріль!, — крикнув заступник.

На Рамбулову команду численні стріли з убивчою влучністю полетіли в напрямку настрашеного шукача золота.